

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumerarea se face în Săbiiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditorul. Prețului prenumerării pentru Săbiiu este pe anu 7 fl. v. a. ear pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țieri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâia oră cu 7 cr. sirulu, pentru a doua oră cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 49. ANULU XIX.

Săbiiu, in 20 Iunie (2 Iulie) 1871.

PROGRAMA.

Luni in 21 Iunie se voru începe esamenale publice cu elevii Institutului nostru archidieceșanu pedagogico-teologicu pentru sem. II alu anului 1870/71, după următoarea programa:

Dilele	Inainte de amedi la 8 ore,	Dupa amedi la 3 ore.
Luni, in 21 Iunie	Pastoral'a cler. an. III.	Computulu și Gramatic'a ped. a. I și II.
Marti, in 22 "	Moral'a, clericii an. II.	Pedagogi'a cler. a. III. și ped. a. II.
Mercuri, in 23 "	Istori'a bis., cler. an. I. Catechismulu și Istor. bis. ped. a. I. și II.	Geografi'a pedagogii a. I. și II.
Joi, in 24 "	Cantări și Tipiculu.	Introducerea in sânt'a scriptura cler. a. I.
Vineri, in 25 "	Dreptulu canonicu, clericii a. II.	Catehetic'a clericii an. III.
Sambata, in 26 "	Dogmatic'a cu Polemic'a cl. a. I.	Esigetic'a, cler. an. II.
Duminica, 27 "	Docsologi'a și solenitatea de incheere.	

Directiunea Institutului archid. teologicu-pedagogicu.

Ordinea esamenelor

la scólele centrale romane gr. or. din Brasiövu,

cu finea anului scol. 1870/71.

A.

Lucrarile scripturistice de esamenu

se facu cu maturisanti din 12—19. Iunie incl.; ier' cu cele-lalte clase din 14—16. Iunie incl.

B.

Esamenale orale de promotiune

duréza din 17—19. Iunie incl. La 19 Iunie d. p. conferintia profesorală pentru facerea clasificatiunilor.

C.

Esamenale publice.

a) La gimnasiu.

In 21 Iunie s. v. va esamina: Cl. VII. din Religione.

- " VII. " Istori'a.
- " VI. " Limb'a latina.
- " VI. " Limb'a maghiara.
- " V. " Limb'a elina.
- " IV. " Limb'a germana.
- " IV. " Fisic'a.
- " III. " Matematic'a.
- " III. " Limb'a româna.

In 22 Iunie:

- " II. din Limb'a latina.
- " II. " Istori'a.
- " I. " Istori'a naturala.
- " I. " Limb'a latina.

b) La scól'a comerciala.

In 25 Iunie:

- " II. din Armetic'a comerciala.
- " II. " Istori'a.
- " II. " Contabilitate.
- " I. " Religione.
- " I. " Geografi'a comere.

Frances'a in clas. gimnas. comre. și reale; clas'a IV. de fete și espunerea lucrurilor de mâna.

d) La scólele normale de baeti și fete.

In 25. Iunie:

- " IV. de baeti
- " III. " "
- " II. " "
- " I. " "
- " I. " "
- " I. paralela "

In 26. Iunie:

- " I. de fete
- " II. " "
- " III. " "

In 28. Iunie: se va tiené esamenulu oralu de maturitate.

c) La scól'a reala.

In 23 Iunie:

- " II. din Fisica
- " II. " Matematica (geometria).
- " I. " Limb'a germana.
- " I. " Matematica (aritmetica).
- " Productione in gimnastica cu toate clasele.

In 29. Iunie:

Dupa ascultarea st. Liturgie și aducerea rugaciunei de multumita in biseric'a st. Neculae se voru celi clasificatiunile, se voru impartii premiele și se va incheia anulu scolasticu 1870/71 in sal'a Gimnasiului cu o productione de cantari a scolariloru din Gimnasiulu superioru, condusi de D. prof. Hedwig.

Brasiövu 2/14 Iunie 1871.

Directiunea.

Unu resunetu la „Apelu“.

Săbiiu in 10 Iunie 1871.

„Telegrafulu Romanu“ nr. 40 din anulu acest'a ne aduse la cunoscintia: unu „Apelu către toti românii și toti alti iubitori de progresu“ — din partea on. comitetu alu asociatiunei trans. pentru literatur'a româna și cultur'a poporului românu, privitoriu la infintierea și susutienerea unei academii române de drepturi in monarchia austro-ungara, respective pentru contribuirea la fondulu necesariu pentru această academia de drepturi:

On. Redactiune a „Telegrafulu Romanu“ prezintă acestu apelu publiculu românu că pre unu

actu importantu alu comitetulu asociatiunei noastre, dorindu-i succesu cu atât mai vertosu, cu câtu efeptuirea lui e impreunata cu mari greutăti.

On. Redactiune avu totu dreptulu; căci acestu actu e in adeveru importantu și greș și după părerile altor'a, — elu e importantu cu privire la scopu, și e greu, de totu greu cu privire la mijloce.

Deci, această importantia și această greutate credu că ne îndreptătescu pre totu, ba pretindu chiaru dela fiii națiunei o interesare mai deapropo, o cernere mai cu deamăruntulu a lucrului, înainte de efeptuirea lui.

Impregiurarea, ca actulu acest'a ni se prezintă

din partea unei corporatiuni alese, și încă că unu decisu alu seu, credu că încă nu ne pôte impedeacă de a ne face observatiunile și a ne dá parerile asupr'a-i, căci vedemu, că in dilele noastre chiaru și corporatiunile și adunările cele mai mari, că unele ce încă 'su supuse falibilitatei, se intempla de retacescu, vediundu-se mai apoi constrense a-si modifică seu chiaru anulă conclusele sele de mai nainte.

Deci subserisulu, că unulu carele încă s'a ocupatu cu această idea, bă a luat cuventulu in parlamentu chiaru pentru realisarea ei, se simte cu atât mai vertosu îndatoratu, a-si face observatiunile și a-si dá parerea la acestu apelu atât de importantu.

Mai întâiu eu credu, că on. adunare a asociatiunei române transilvane prin cuvintele: „a impune fia-cărui românu locuitoriu in teritoriulu ei obligamentulu moralu, de a contribui după poteri spre scopulu acest'a“ — adeca la infintierea academiei române de drepturi (§. 3. lit. a. din apelu) — a voit sa intieléga mai multu o provocare la obligamentulu moralu, decâtu o impunere a acestui'a; căci a impune cuiva vre-unu obligamentu pôte numai arel'a, carele are potere de a oblegă seu de a constringe pre cine-va la vre-o facere seu lasare, va sa dica, carele are potere de a pune legi. Dara cumca această competintia asociatiunea noastră nu si-o atribuie sie-si, se pôte vedé din impregiurarea, că ea aci vorbesce despre obligamentulu moralu, iera despre obligamintile morali se scie, că ele nu se mai potu impune de nimeni, fiindu impuse odata pentru totu-dé-un'a de acel'a, care a adusu legea sea morala, eterna că și densulu, pentru toti ömenii.

Alu doilea, nu potu nici decum consenți cu on. comitetu alu asociatiunei trans. rom., că infintierea unei academii române de drepturi, aru fi o necesitate in line'a prima.

Cum-ca o academia româna de drepturi este o necesitate mare pentru noi, e unu ce nedisputăveru; dara că necesitatea acest'a aru fi prim'a între necesitatiile noastre cele multe nationali, încatu ea cu ori ce pretiu și înainte de toate aru trebui sa se realisedie, chiaru și cu spesele noastre proprie, acest'a nu o pricepu.

Eu credu, că in line'a prima vinu a se pune acele institute, cari sunt mai urgente, și ea mai urgente sunt acelea, cari fără de o apriata și ne-reparabila dauna a culturai nationali nu se mai potu amená, — seu fără de a căror'a esistintia, și încă in unu modu corespundietoriu, natiunea nu aru puté sa progresedie. De aci inse mi se pare că nu se tiene academi'a de drepturi, ci cu totulu alte institute de invetiamentu. Dovéda la această este impregiurarea, că noi pre lângă tota lips'a, ce amu dusu și ducemu încă in privint'a unei academii de drepturi proprie, avemu totusi astadi unu numeru destulu de frumosu de juristi, între cari multi doctori in drepturi, aplicati parte in oficie, parte că advocati și notari, in tiéra și in afara. Au nu-su acesti'a destulu de bine calificati? Au nu-su ei destulu de bunu nationalisti? Și au nu toti acesti'a 'și facura cursurile loru juridice pre la academiile straine? De unde dara această necesitate neamenavera a academiei de drepturi? Déca totusi numerulu juristiloru nostri de astadi nu e satisfactoriu, apoi acestu reu, că toate cele-lalte rele nationali, provine mai vertosu din impregiurările nefavorabile ale temporiloru celoru grele trecute. Deci, pre lângă tota recunoscerea lipsei și trebuinții unei academii române de drepturi, nu se pôte totusi dice, că această lipsa aru trebui implinita mai întâiu și înainte de toate cele-lalte trebuinție nationali, cu privire la invetiamentu.

Déca se pôte dice acest'a cu totu dreptulu

despre alte institute de invetiametu nationali, si in specie despre scólele poporali séu invetiametulu elementariu. Cúnoşcemu destulu de bine legea de invetiametu dietale din an. 1868., cúnoşcemu pretensiunile aceleia facia cu scólele nóstre confessional, cúnoşcemu inca o miia de alte greutáti si pedeci, ce se opunu invetiametului nostru din acésta cauza. Cine va dice deci, ca nu ne este amenintata existenti'a scóleloru nóstre confessional in gradulu celu mai mare? Si déca este asiá, cine va puté dice mai incolo ca nu scólele poporali séu invetiametulu elementariu aru trebúi mai întâiu ajutoritu, spriginitu, imbunatatitu? Unde este pericolulu mai mare, acolo se cere si ajutorulu mai ingraba; déra pericolulu celu mai mare cu privire la institutele de invetiametu, este astadi nedisputaveru la scólele nóstre poporali: deci tocm'a aci, si nu aiea, este si necesitatea in line'a prima, neamenavera, de a ajutá.

Asiá dara scóle poporali, déra bine dotate si bine organizate, din propriile nóstre puteri, va sa dica: asecurarea cea mai posibila a invetiametului elementariu inainte de tóte, cáci acést'a este bas'a tuturor instituteloru mai inalte. Acestea fára de invetiametulu elementariu, aru fi numai unu edificiu claditu pre unu fundamentu de nasipu, carele la cea d'antá'a suflare a ventului s'aru spulberá in tóte pártile. Dá, invetiametulu poporali, dicu, si prin acést'a o directiune buna religiósá si morala sa dáu tinerimei nóstre scolare, fára de care, adeca fára de bas'a religiósá-morala, tóta luminarea si cultivarea unei natiuni nu platesce nemic'a. Astadi se va fi convinsu dóra lumea din destulu despre acestu adevéru. Carele inca totu nu s'aru mai fi convinsu, acél'a pótlésca a 'si întórce ochii spre Franci'a — spre Parisu si comun'a acestu'a — si se va convinge.

E pré adevératu ce se dice in apelu: „ca cu scólele nóstre de pâna aici, fára de institute inalte amu ziditu puntea pâna la mediuloculu riului.“ Déra aceea inca credu ca e adevératu, ca déca nu ne vomu ingrigi, cá aceea ce amu ziditu, sa fia bine ziditu, din materialu solidu si pre fundamentu tare, — mâne poimâne va veni povoiulu, si ne va duce totu ce amu ziditu, încátu nu ne va mai remané nici macaru puntea de diumetate!

Déra alu treilea, inca si mai pucinu corespunditóre mi se vede a fi modalitatea, ce se staveresce in apelu pentru cascigarea mediulóceloru necesarie la infiintiarea acestei academii de drepturi.

Cá recerintia pentru infiintiarea si sustienerea academiei române de drepturi, se fiesédia din partea adunarei asociatiunei nóstre trans. sum'a de 600,000 fl. v. a. — Acésta suma in adevéru nu este esagerata; cáci celu pucinu 30,000 fl. anual se ceru pentru acoperirea speseloru de totu feliulu la o academia de drepturi, adeca interesele anual dela 600,000 fl. Totu cam atát'a vedemu ca se preliminaréa si din partea statului pentru cele dóue academii de drepturi sustatórie in Ardélu.

Iéra cá sorginti din cari aru avé sa iésa sum'a amintita, se staverescu totu din partea adunarei gener. aceste trei:

- a) contribuirea fia-cáru románu din monarhia austro-ungara;
- b) ajutorulu statului;
- c) contribuirile altoru binefacatori.

Va sa dica: de mediuloculu principale alu infiintiarei academiei române de drepturi, se privesce in apelu contribuirea fia-cáru románu, iéra celelalte dóue se aducu inainte numai cá secundarie, ceea ce se vede apriatu si din contestulu mai departe alu aceluiaşi apelu.

Si on. comitetu alu asociatiunei privesce colectarea celoru 600,000 fl. de unu ce fôrte lesne de eféptuitu, cáci dice: „O vointia generala, o resolutiune seriósá — si totulu e facutu! 600,000 fl. suntu abiá câte 1 fl. dela a 6-a parte a natiunei, câte 2 fl. numai dela a 10-a parte a filoru natiunei, câte 100 fl. numai dela 6000 individi.“

Eu marturisescu, ca mie lucrulu acést'a nu mi se pare nici decum asiá de usioru, pre cum i se pare on. comitetu alu asociatiunei. Dá, e lesne, fôrte lesne a aduná 600,000 fl. v. a., inse numai pre hârthia, iéra in fapta e fôrte greu, mai imposibilu facia cu starea nóstra finantiala si cu ne-numeratele alte lipse nationali de astadi.

Enu sa socotimu numai, cu cáta greutate se

facu astadi colectele intre fii natiunei nóstre. Nu e vorba, dau fratii románi sume destulu de consideravere, facia cu averile lor, pentru scopuri nationali de totu feliulu; dara acelea totusi suntu cu multu mai mici, decâtu cá sa se póta asemená macaru pre departe cu colosal'a suma de 600,000 fl.

Sa ne servimu numai de unu esemplu, spre ilustrarea lucrului. Sa luámu ins'asi asociatiunea nóstra trans. de esemplu. Acésta asociatiune, dóra cea mai mare si mai lafta intre románi, exista dejá din an. 1861. — de 10 ani. Si óre cáamu ce capitalu va fi avendu ea astadi? Abiá a potutu ajunge la sum'a de 40 — 50,000 fl. v. a. Si câte poteri nu se acordara la infiintiarea si sustienerea ei? Câte voci nu resunau la inceputu — buna óra cá si acum — despre aceea, ca amu fi avendu noi destui barbati cu stare, destui mecenati etc., cari nu voru întârdiá a-si dá denarulu la acésta asociatiune romána? Mi aducu aminte de unu frate alu nostru, — bunu de inima, dara cam micu in aceea ce numimu nervus rerum — carele in adunare in constituante a asociatiunei întreba cu mirare: ca sa nu se asle intre noi celu pucinu 1000 de mecenati, cari sa se faca membri fondatori ai asociatiunei cu câte celu pucinu 1000 fl., d'intr'odata, la inceputu? si asiá mai departe, — si ce sa vedi! cându venise treb'a la subscriere, elu insusi, acelu domnu, nu dedú mai multu decâtu 5 fl. di cinci florini v. a. — Dá, din gura avemu multi dóra pré multi mecenati; dara durere, cându vine lucrulu la adeca, dicu, remánu pré pucini, chiaru si pre hârthia. Unu adevéru acést'a, constatatu pâna la evidentia prin esperinti'a de tóte dilele.

Si acést'a s'a intemplat cu asociatiunea rom. trans., cea mai mare asociatiune astadi intre románi cu deosebire cei de dincóci de Carpati, pentru carea, bine sa insemnámu, erá atát'a insufletire la inceputu.

Deci lucrulu e evidentu: Déca asociatiunei române trans. i trebura 10 ani intregi, pentru cá sa ajunga la unu capitalu de 40 — 50,000 fl. — întrebu, cáti ani se voru cere pâna cându se voru aduná cele 600,000 fl. pentru infiintiarea academiei române de drepturi? Celu pucinu 100 de ani — unu vécu!

Apoi unu vécu domniloru! pré pucini d'intre muritori au norocirea alu ajunge.

(Va urmá.)

Dela Pest'a ni se scrie urmatóarele:

„Albin'a“ institutu de pastrare si imprumutare de bani cu resiedinti'a in Sabiiu este concesionatu prin p. i. resolutiune maiestatica din 14 Iuniu 1871, — insa prelanga stramutarea ulterioára a statuteloru intr'acolu „ca institutulu numai atunci si póte incepe activitatea, déca voru fi tóte 3000 de actioni estradate si pre fie-care 30 percente plattite“ si ca castigurile la obligatiunile hypotecarie ale institutului, ce s'aru sorti, — sa nu consteie in bani gat'a si immobili.“

Si noi cu viaa bucuria salutámu acestu institutu de bani — numai amu dori a trage atentiunea adunarei fondatorilor, ca consiliulu administrativu sa se aléga din membri actionari de specialitate si cari suntu cunoscuti si cu relatiunile pecuniari ale Transilvaniei si a vecinilor cá a administratiunea sa nufie o sinocura, ci sa cóste cátu mai putienu institutulu — avendu inainte ochiloru de esemplu „cass'a de pastrare din Sabiiu“. Noi urámu institutulu „Albin'a“ numai negociurile acestei din urma si atunci va avé viatia duratóre.

Ultim'a, déru cea mai aprópe dorintia este, ca statutele sa se faca cunoscute publicului de timpuriu, cá sa se póta orientá.

Din „Feder.“ mai adaugemu urmatóarele:

„Albin'a“ substenute de multu spre aprobare, suntu acum intarite cu dat'a Schönbrun, 14. Iuniu, 1871. st. n. si asiá credemu, ca interesulu nostru cere, cá cu banisiorii nostri sa ne adunámu cu totii pre langa ast'a, in a cárei'a fronte stau doi Mocioniani, Alesandru si Eugeniu, canoniculu Cipariu, Colonelulu bar. Ursu de Margine, etc. nume cari se bucura de stíma generala la románi.

Din Franci'a.

Unu manifestu nou se aflara la coltiurile stradeloru Parisului subsemnatu de „comitetulu centralu internationalu,“ care întrece prin espressiunile sele

marcabile tóte afisiile de feliulu acést'a. Scrisórea suna:

Barbati ai Parisului! Nu cedeti dela lupta — in numele fratiloru nostri ucisi prin despotii versailisti — in numele umanitatiei si progresului! —.

Conjuratii din Versailles ne credu sfarâmati; aidemu sa-i ingropámu sub ruinele triumfulu loru intipuitu!

Voiti voi a asteptá, pâna cându nevodulu, la care lucra reactiunea tuturor tieriloru, ve va cuprinde totalu cu ochiurile sele nerumpivere?

Voiti a asteptá, pâna cându platitii — béti de vinu si desmirdare, fanatisati de preoti — voru sparge casele vóstre nóplea, pentru de a impopolá tóte Cayenneles si Botany Bais cunoscute cu voi?

Voiti a lasá muerile vóstre si fiiicele cá préda neputintiósá soldatiloru, bogatiloru si preotiloru?

Voiti a privi cum se incopcia pentru totu-dé-un'a impregiurulu vostru cerculu de feru, pre care voi lati rumpta intr'unu momentu de desparare?

Séu voiti a fi bogati, liberi si puternici?

La arme! Jurati cu noi a nu ve reintórce la lucru, a nu depune armele pâna n'ati resbunatu pre fratii vostri ucisi si a-ti pusu basea la republi'a sociale!

La arme, la arme! Lyonu, Milanu, Moscú'a, Londonu, Liverpoolu, Manchester! La arme, frati din tóte tierile si ne ajutati nóua, carii suntemu incarcerati si desarmati! Nebunii nu sciú, ca noi vomu preface in diu'a resbunarei vargile de gratii ale palasteloru loru in pisce si ca ne vomu ingropá sub ruinele Parisului!

Inainte! flint'a intr'o mâna si faci'a in cealalta! Civilisatiunea vechia va si trebuie sa piéra! Atunci popórele voru gustá, liberati de tóte jugurile, fructele labórei loru in pace.

Déca manifestele aceste se imprascia in fapta de agentii monarchisti, dupa cum se afirma din multe párti, pentru de a intimidá burgesi'a si a o influentiá in favorulu reactiunei, apoi glum'a e prea periculósá. Armele au dóua taise si se nita efecutulu teribile, care atari esercédia totu-dé-un'a asupr'a proletariatulu infuriatu. Pagub'a acestoru intrige greciósé póte fi cu multu mai insemnata decâtu folosulu, care se astépta dela ele.

S'au aflatu acum ceva si despre prinsii in Versailles. Rochefort si Courbet suntu fôrte descuragiati, Rossel, fostulu delegatu in ministeriulu de resbelu, inca si-a perdutu din siguritate — si nu s'a veditu, ca densulu s'a stravesitu; densulu si póta inca barb'a, pre care indata s'a potutu cunosce. Courbet (pictorulu) si-a manifestatu scopulu a serie memoarele sele. Elu este fôrte infuriatu, ca consiliulu comunale din Ornans a delaturatu bust'a, pre care elu voia a o doná loculu nascerei sele. Vermorel se afla intr'o stare desperata. Ran'a sea, care la inceputu a fostu usióra, a crescutu, de óre ce nu voia a se dá curei. Pâna de facia nu s'a potutu ascultá naintea judecatiei. Despre incarcerarea dej a anunciata a amueri membrulu comunei Avrial si pretenei ei s'a aflatu, ca s'au prinsu in Tergnier. Ambe voiau a trece in Belgi'a. Ele aveau cu sine 12—13,000 franci. Muerea lui Avrial erá insocita de unu fia alu ei in etate de 5 ani. Toti trei se inchisera in carcerulu din Laon. Ceea ce muerea lui Avrial a cerutu mai întâiu, cându a ajunsu acolo, a fostu, cá sa i se bodedie fiulu. Avrialu n'a voitu nici cându a-si dá consientiementulu la acést'a.

Beslay si Theis, membrii comunei esilati, au trecut, unulu in Angli'a, cel'a-laltu in Americ'a. Printiulu Achille Murat s'a re'ntorsu din prinsórea nemtiasca si s'a presintatu in diu'a sosirei sele ministrului de resbelu. —

Din Petrupole

se scrie lui „Wdr.“: Spiritele iritate ale nationaliloru nostri s'au liniscitu iéra-si ceva; de ceea ce a fostu téma atát'a de mare, nu s'a intemplat, imperatulu tuturor rusiloru n'a luat in persóna parte la intrarea triumfale a trupeloru germane in Berlinu. Serbarea victoriei totu-si a datu insa ansa la o demonstratiune pentru intimitatea referintieloru cátra tier'a vecina. Deputatiunea regimentulu rusescu de grenadiri, Fried. Wilhelm, care s'a comandatu la Berlinu pentru serbarea victoriei, a rogatu pre príncipi

pele, a carui nume poarta, a lasa a se primi in regimentul sau si astazi deja o bucuram la „Monitoriul reg.” si „Invalidul rusesc” de fapta implinita. Pana candu disa deputatiune se va fi re-torsu din calatori'a sea, se are de cugetu a se serba intrarea principelui in regimentu prin o festiuitate solena. Bucuri'a conationalilor in Berlinu, a aflatu resunetu viu si intre nemtii din Russia. Aici, in Moscova, Riga etc. se arangia festiuitati, care din partea politiei se incuviintiedia fara vre-o precegetare.

Propaganda ortodoxa, despre a carei activitate neobosita mai de multe ori v'amu relationatu, se misca totu mai puternice. A succedu cu deosebire in Anglia in tempulu mai recinte a face proseliti numerosi. 122 de castigati indreptara catra sântulu sinodu o petitiune, prin care se roga de primire grabnica. Sa asiediatu o comisiune propria, care sa pregatesca toate cele necesare spre acest'a; si asiã dara iera ne sta mainte unu spectacolu solenelu.

Manifestulu secretu alu regimului nationalu bulgaru.

Poile vorbescu despre unu manifestu alu disului regimu, pre care-lu publicamu si noi. Actulu e edatu in forma unei scrisori circularie, care e indreptata catra ori si care bulgaru. Ea incepe cu anuntiarea luptei pentru libertate, care sta nemidlocitu inainte si alu carui scopu e: „neaternarea deplina a tieret.” Pentru acest'a lupta se receru, ca si pentru alte, mai intai bani, inse de unde bani? Il vomu capeta, dice manifestulu, dela poporu. Ve invitamu a aduce o singura data sacrificiu cauzei sante. Noi vomu da ratiotiniulu despre bani comitetului centralu, care mai tardiu si va da sem'a despre toate cele facute naintea regimului nationalu alu tieret liberate. Regimulu secretu va inprotocola banii in cartea mare si va inregistra si isvorele lor. Contribua fie-care pentru acestu scopu, catu i e cu potintia. Nimenea sa nu se acuse cu: „suntemu seraci”; impromutati, vindeti-ve vitele, zelogiti-ve casele si faceti-ve detori'a catra patria.

Vai de acel'a, care va lipsi din rendulu eroilor nostri! Care nu va lua parte la rescola se va considera de tradatoriu si pedeps'a drepta lu va ajunge. Numai acel'a, care se va subordina cererilor nostre spotaneu, va putea pretinde protectiunea nostra. Dece inse veti tradã planulu seu ablegatii nostri, ne vomu resbuna teribile. Sa sciti, ca acei'a, cari conduc insurectiunea, au depusu tota frie'a si ca ei si urmarescu scopulu fara temere. Carcerele turcesci si spandiatorii nu ne mai suntu infricosiati. Noi vomu libertate deplina seu morte eroiceasca! Decideti-ve deci: voiti a fi cu — seu contr'a nostra?

Mii de eroi astepta responsulu!

Din acestu manifestu se vede ca in Balcanu mirosa a puciosa si dupa cum ni se pare miscarea acest'a va fi adenca si serioasa.

Comitetulu centralu pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu mare.

Apelu

catra onoratu publicu romanu.

Luandu junimea romana academica in consideratiune, ca o amanare a serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare aru produce desinteresu pentru totu-doua, a decisu in adunarea sea generala dela 10. Iunie 1871, cum-ca „comitetulu centralu se insarcinedia a esecuta serbarea in 27. Augustu 1871 cu medilócele despre cari dispune.”

Primindu comitetulu acesta sarcina grea, pasiesce de nou, resolutu si plinu de insufletire, la realizarea scopului maretu. — In daru suntu inse neinseminatele poteri ale unui comitetu, in daru este zelulu modestu alu unei junimi! — Serbarea dela Putna n'are sa fie serbarea unui comitetu, a unei junimi: serbarea dela Putna trebuie sa fie unu actu produsu de o natiune intraga, serbarea dela Putna are sa fie intrunirea natiunii romane in suvenirile trecutului, in insufletirea presintelui si in sperantiele viitorului. — In trecutulu neguros alu natiunii romane suntu multe puncte stralucitorie, unulu dintre aceste, celu mai stralucitoriu, este acelu-a, in care apare umbr'a maretia a lui Stefanu celu mare; pre langa acest'a suveniru sa ne adunamu; la mormentu acestui barbatu sa ne damu

man'a; aici sa o dicemu in faci'a lunei, ca amu avutu unu trecutu si voimu a ave unu viitoru!

Ieta ide'a! Ieta scopulu serbarei! Nu junimea romana academica a produsu ide'a serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare: ea purcede din consciintia nationala romana. — Natiunea romana voiesce cultura, si cultura ei trebuie sa fia un'a; omogena la Prutu si la Simesiu, omogena in sinulu Carpatilor carunti si pre malurile umede ale Dunarei betrane! — Si viitorulu, cultura viitorului, unitatea spirituale a viitorului jace in noi in generatiunile presintelui!

Cu medilócele, despre cari comitetulu dispune, serbarea nu se pote arangia in unu modu demnu de umbr'a maretia a eroului, la alu carui mormentu ni-ama alesu altariulu, nu in unu modu, care sa faca onore junimei academice a natiunii romane. Speramu inse, ca cu ajutorulu onoratului publicu romanu medilócele nostre se voru pote inmulti si noi vomu pute arangia o serbare celu putienu modesta; seriozitatea si insufletirea generala o voru face grandiosa. — Nenocirea, care a lovit fundulu serbarei, nu pote inegura scopulu, care serbarea l'a avutu; fatalitatea nu pote sa triumfedie preste o ide'a! — Suntemu de firma convingere, cum-ca publiculu romanu nici pana adi nu a perdutu din zelulu seu nobilu facia cu cauzele maretie!

Apelamu dara la nationalismulu tuturor romanilor, rogandu pre toti acei frati ai nostri, cari voiescu a conlucra spre realizarea serbarei, sa bina-voiesca a se pune in corespondintia cu comitetulu centralu.

Comitetulu primesce corespondintiele si contribuiri sub adres'a: V. a. S. Bumbacu, Vien'a, Universitate.

Vien'a in 14 Iunie 1871.

V. Bumbacu, m/p.
vice-presedinte.

Ioanu Slaviciu m/p.
secretariu.

Apelu

catra junimea romana.

Fratiloru! Nime nu e mai multu petrunsu de ide'a serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare — decatu noi, pentru alu caroru viitoru serbarea va sa aiba cele mai mari rezultate.

Prin increderea vostra, junimei romane din Vien'a i s'a datu sarcina onorifica de a conduce de-o-cam-data lucrarile spre realizarea serbarei. — Adi e momentulu, ca sa facemu unu pasiu resolutu, sa realizamu dorintia nostra comuna. Perdemu unu anu din rezultatele serbarei deca amenamu serbarea pre anulu viitoru.

Apelamu dara la zelulu vostru nationalu si ve provocamu:

1. A ve organisa in tempulu celu mai scurtu in comitete filiale si a ve pune in corespondintia cu comitetulu centralu din Vien'a. (V Bumbacu, Universitate.)

2. A ve da parerea facia cu serbarea, si in specialu facia cu modulu in care doriti ca ea sa se realisedie, ca asiã serbarea sa pota fi unu actu produsu conformu dorintelor comune ale junimei romane.

3. A lucra in cerculu vostru pentru latirea ideei serbarei si realizarea ei — colectandu contribui si tramitendu-le comitetului centralu pana in 15. Iuliu a. c.

4. A ve ingrigi mai cu deosebire despre aceea, ca sa poteti participa catu mai multi la serbare.

Pana la finea acestei luni, comitetulu centralu va compune programulu festivu si vi-lu va face cunoscutu.

Dela energi'a junimei romane depinde realizarea serbarei: la lucru dara fratiloru!

Vien'a, in 14. Iunie, 1871.

Pentru comitetu: Ca mai susu.

Apelu

catra junele romane.

Sororiloru! A venit momentulu ca junimea romana sa manifestedie consciintia unitatii sele nationale, a venit momentulu ca junimea romana sa o dica in faci'a lunei, ca e in destulu matura spre a-si cunosce chiamarea sea sociala in Orientulu Europei. Au trecutulu tempurile ferului; au trecutulu ei'a

poterei brute: pre stindardulu junimei romane este adi numai o deviza: cultura. — Cu ocaziunea serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare, junimea romana academica, si cu ea intraga junime romana, voiesce a da espressionu unitaria resolutiunei sele de a se cultivã, — cultivã o m o g e n u.

Acestu actu mare aru perde din valorea sea ethica, deca voi nu ati conlucra spre realizarea lui, deca voi nu ati lua parte la acesta intrunire. Junimea romana intraga trebuie sa produca actulu.

Sororiloru! Priviti la maretia vostra ginte. Au cadutu Rom'a betrana: noi amu ramasu orfani; numai o ereditate au ramasu, — superioritatea spirituale a ginte latine. — Adi e momentulu sa aretãmu, cum-ca suntemu, c e s u n t e m u! Si voi fiti cu noi! Corneli'a a crescutu pre Grachi, Ion'a a eliberatu Franci'a; Medicele au fostu mumele artiloru; Siarlot'a a muritu pentru binele comunu; Voi fiti adi sororile nostre!

Apelamu la simtiurile voastre nationale si ve rogamu ca sa conlucrati in veri-ce modu spre realizarea serbarei — insciintandu comitetulu centralu din Vien'a (V. Bumbacu, Universitate), despre nobilulu sucursu.

Ve rogamu in specialu:

1. Ca sa bine-voiti a face pentru fie-care tiara romana (Munteni'a, Moldavi'a, Bucovina, Transilvani'a, Crisiani'a, Temisiani'a, Marmoros'a si Besarabi'a, cate o flamura cu inscriptiunea: „Cultura e puterea poporiloru.” — Junele romane din (tier'a).

2. Ca sa bine-voiti a tramite aceste flamure comitetului centralu la locul serbarei (Putna, Bucovina) cu cate-va zile inainte de serbare (27. Aug. a. c.) prin o reprezentanta aleasa din junele tieret respective, ori deca ast'a nu se pote nici de cum — prin posta.

3. Flamurile voru servi la serbare de decoratiune, reprezentandu sessulu frumosu alu intregi romanimi, — iera dupa serbare junii romani voru primi flamurile din manile junelor romane, ca eterne suveniru ai acestei dile maretie!

Dece toti voimu, va fi!

Vien'a, etc. ca mai susu.

Proiectulu

comisiunei sinodului archidiececanu din anulu 1871. esmise pentru arondarea protopresbiteratelor in archidiecea. (Capetu.)

XXXIV. Protopresbiteratu Hartibacului (Agnitei).

Loculu Scaunului protopresbiterale opidulu Agnita.

Protopresbiteratu Agnitei va consta din urmatoarele comune bisericesti:

a) Din protopresbiteratu de astadi alu Nocrichiului si Cincului-mare:

1. Agnita, cu 715 suflete. 2. Nocrichiu, 357. 3. Ghijas'a de josu, 733. 4. Altin'a, 1004. 5. Bendorfu 616. 6. Vecerdu, 493. 7. Igisdorfu, 739. 8. Zlatu'a, 349. 9. Magarei, 458. 10. Barghesiu, 619. 11. Covesiu, 487. 12. Verdu, 476. 13. Vesendu, 254. 14. Merghindeu, 472. 15. Siulumbergu, 660. 16. Ruj'a, 487. 17. Proscea, 468. 18. Iacoheni, 366. 19. Noisteatu, 160. 20. Hundrubechiu, 356. 21. Zelisteatu, 346. 22. Siorsiu, 424. 23. Cinculu-mare, 973. 24. Torcu'a, 161. 25. Gherdealu, 129. 26. Bruiu, 443. 27. Siomartinu, 476. 28. Sasausiu, 888. 29. Chirperu, 446. 30. Ilimbavu, 717. 31. Marpodu, 215. 32. Fofeldea, 1158. 33. Glamboc'a, 378. 34. Hosmanu, 70. 35. Cichindealu, 382.

Sum'a 17,061 suflete.

b) Din protopresbiteratu de astadi alu Sabiului II.

36. Feldior'a, 600.

Sum'a 600 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratu Agnitei va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Nocrichiu-Cincului-mare 35 com. biser. cu 17,061 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Sabiului II. 1 com. bis. cu 600 suflete.

Preste totu 36. com. bis. cu 17,661 suflete.

Recapitulatiune generale.

Archidiecea va cuprinde urmatoarele 34 protopresbiterate, si adeca:

1. Protopresbiteratu Sabiului cu 27 comune bisericesti si 25,510 suflete.
2. Protopresbiteratu Saliscei cu 15 comune bisericesti si 21,304 „

3. Protopresbiteratul Mercurei cu 23 comune bisericesci si	26,044	"
4. Protopresb. Săbeseului cu 29 comune bisericesci si	28,605	"
5. Protopresbiteratul Orestiei cu 35 comune bisericesci si	23,719	"
6. Protopresb. Hatiegiului cu 69 comune bisericesci si	31,979	"
7. Protopresbiteratul Devei cu 69 comune bisericesci si	26,095	"
8. Protopresbiteratul Iliei cu 70 comune bisericesci si	33,272	suflete.
9. Protopresbiteratul Zarandului cu 46 comune bisericesci si	37,516	"
10. Protopresbiteratul Joajului cu 50 comune bisericesci si	31,783	"
11. Protopresbiteratul Albei-Iuliei cu 41 comune bisericesci si	29,969	"
12. Protopresbiter. Zlatnei de sus cu 26 comune bisericesci si	28,755	"
13. Protopresbiter. Zlatnei de jos cu 23 comune bisericesci si	20,410	"
14. Protopresbiteratul Turdei cu 34 comune bisericesci si	15,971	"
15. Protopresbiteratul Tarnavei cu 22 comune bisericesci si	10,199	"
16. Protopresbiteratul Campiei cu 13 comune bisericesci si	6,958	"
17. Protopresbiteratul Clujului cu 35 comune bisericesci si	23,333	"
18. Protopresb. Cetății de pētra cu 17 comune bisericesci si	8,656	"
19. Protopresbiter. Ungurasiului cu 26 comune bisericesci si	14,709	"
20. Protopresb. Solnocului de jos cu 21 comune bisericesci si	12,152	"
21. Protopresb. Solnocului de sus cu 16 comune bisericesci si	9,673	"
22. Protopresbiteratul Bistriței cu 27 comune bisericesci si	15,200	"
23. Protopresbiteratul Gurghiului cu 21 comune bisericesci si	18,454	"
24. Protopresb. M. Osiorheiului cu 30 comune bisericesci si	9,798	suflete.
25. Protopresbiter. Mediasului cu 35 comune bisericesci si	13,707	"
26. Protopresbiter. Sighisorei cu 32 comune bisericesci si	16,010	"
27. Protopresbiter. Odorheiului cu 19 comune bisericesci si	4,378	"
28. Protopresbiter. Cuhalmului cu 35 comune bisericesci si	13,350	"
29. Protopresb. Treiscaunelor cu 61 comune bisericesci si	22,770	"
30. Protopresbiter. Brasiovului cu 23 comune bisericesci si	29,249	"
31. Protopresbiteratul Barsei cu 22 comune bisericesci si	23,677	"
32. Protopresb. Fagarasiului cu 34 comune bisericesci si	21,866	"
33. Protopresbiter. Avrigului cu 18 comune bisericesci si	21,320	"
34. Protopresbiteratul Agnitei cu 36 comune bisericesci si	17,661	"
Preste totu 34 protopresb. cu 1100 comune bisericesci si	694,121	suflete.

Noeichiu in 30 Maiu 1871.

Onorate dle Redactoru! Amu cetitu in pretiutulu nostru diuaru „Telegrafulu Romanu“ Nr. 18 articululu din Agnit'a cu dto 21 Februaru a. c., datu publicitatiei de un membru alu sinodului nostru protopopesu tennu acolo, alu carui cuprinsu marturisescu, numi-a facutu o placere deosebita, ca cum mi aru face efectuarea obiectelor acolo pertractate, a caroru interese 'mi jace la inima.

Amu cetitu insa si articululu din 18 Martie a. c., datu din Cinculu mare, si publicatu in „Tel. Rom.“ sub Nr. 41., care fiindu-ca tracteaza totu despre acelu sinodu, si subscrisulu sunt si intrensul pomenitu, apoi miscatu din parerea, ca efluculu articulului din Agnit'a aru fi alu meu, si ca asi fi chiamatu sinodu extra ordinariu fara de observarea tergului dela Cincu — apoi miscatu de atingerea ca corespondintele din Agnit'a ne tienendu de demne obiectele pertractate in sinodu, nu le a datu publicitatiei; me simtiu indemnata in interesulu adeveralui, a asigura pre corespondintele din Cincu, ca nu alu meu este efluculu articulului din Agnit'a, caci eu nu me amu obicinuita a me ocupa cu ast-feliu de scrieri, ci alu aceluia care se vede ca s'a

*) A se vede not'a dela capetu.

patrunsu de obiectele pertractate in sinodu, — si nici mi-a plesnitu prin capu, Dōmne apera, ca sa amnu tienerea sinodului cu o septemāna mai tardiu de cum este ordinatu cu vre-unu cugetu reu, ci aceea o amu facutu pentru unu morbu in carele me aflāmu pre atunci subtu visitatiune medicale; si credu, ca nu amu gresitu asiā de reu, ca cādu nu l'asiu fi tienutu de locu. — Apoi cādu amu considerā tienerea de terguri, ce nu atinge statutulul, aru trebui sa esimu cu tienerea sinodului de totu din lun'a lui Fauru.

Subscrisulu tienu deci mai de potrivit, ca s'a tienutu sinodulu si asiā, si me tienu ferice, caci intre membri acestui'a avemu unii barbati inteligenti mai cualificati decātu altii, precum respectivii din cestiune, numai moderatiunea lipsesce totusi si acelor'a, cari purcedu cam din sange aprinsu si prea inflacaratu, precum se vede, ca a facutu corespondentele din Cincu, contr'a celui din Agnit'a spunāndu, ca n'a ajunsu nici pāna la §-fulu 1. alu statutulului, si ca si-arū fi datu atestatu de seracia. —

Esamināndu inse intielesulu articulului din Agnit'a in deameruntulu, nu se pōte intielege strictu parerea dlui B, caci corespondentele carele si-a datu articululu in Agnit'a si in decurgerea vorbirei sele a disu: „alu acestui tractu“ a intielesu tractulu Agnitei, de ore ce nici ca a fostu vorb'a in sinodu de numirea tractului.

Apoi ca pre sinodulu acest'a l'a numitu de primul sinodu, inca nu se vede a fi facutu o erōre mare, precum se aru pareā, pentru ca se pōte presupune, ca corespondentele s'a marginitu curatu numai pre lānga §-fu 50. din statutu, intru alu carui intielesu de atare se aru putea si socoti si se vede ca nu s'a nitatu inapoi ca sa considere si pre cele dōne sinode premerse, alu caroru conducatori de atunci ce e dreptu a atrasu deosebita placere a fiitoriului de fatia, si cu deosebire in alu doilea sinodu a storsu lucrām din ochii tuturor membriloru, cādu in fine si-a luat adio de cātra tractu, care conduceri au fostu, si voru remānea nesterse in memori'a celoru ce au fostu de fatia. — Eu nu asi dori din parte-mi decātu . . . numai ca ori ce se lucra in astu-modu, sa se lucre din sange mai stāperatu, si cu privire numai la inaintarea bineloi comunu si in chipulu acest'a se pōte sperā multu dela activitatea barbatiloru nostri inteligenti, cā dela unii carii pre lānga alte au si influenti'a in poporu. *)

G. Meieru.

adm. protp.

Varietăți.

*) Intrebări despre banc'a de asigurare „Transilvani'a“ din Sabiu, (in interesulu publicului nostru român.) De unu tempu incōce cercelēza diferite faime despre banc'a „Transilvani'a“, care de care mai neplacute. Scriitoriulu acestoru sire, de-si locuescu fōrte de parte de resiedinti'a acelei bance, mi-amu datu truda ami procurā din diferite pārti informatiuni despre starea ei. Cu cātu cercetediu mai multu, cu atātu me simtiu mai indetoratu a publicā rezultatele cercetārei mele in interesulu romāniloru numerosi, cari apucara a participā la numit'a banca in deosebite moduri. Pentru asta-data socotu a fi destulu a permite, dupa notitiile mele, unele intrebări, la cari, nu me indoiescu, ca barbatii nostri din Sabiu, ori pōte insa-si banc'a, ne voru onorā a responde cu sinceritate.

Adeveratu este dera

1. ca banc'a „Transilvani'a“ nu este si n'a fostu nici cādu institutu romanescu, ci curatu sasescu?

2. ca in consiliulu administrativu, asiā numitulu „Verwaltungs Rath“, corpulu, care conduce afacerile bancei, sunt 12 Sasi, si 2, di doi romāni?

3. ca romānii, cāti au primitu pāna acum functiuni la acea banca, au fostu si sunt reu tractati, si ei in priviuti'a scopului institutului, cu respectu la interesele romānesci, se vedu desamagiti intr'unu modu neplacutu?

4. ca din caus'a acest'a chiaru si pucinii, dera fōrte activii functionari romāni dela directiunea centrala din Sabiu s'au retrasu indignati?

*) Urmēdia conclusele sinodului protopresbiteralu din cestiune, pre care din lips'a spatiului nu le putemu publicā.

5. ca directorulu de acum Wiedermann si-a inceputu activitatea sea prin destituirea tuturor pirectorilor romāni de tienutori (din Aradu, Lugosiu si Brasivu), si ca adi nu mai e nici unu atare directoru romānu?

6. ca in loculu directorilor romāni din Aradu si Lugosiu a denumitu pre unu Judanu din Temisiōr'a, care si-a inceputu functiunea si elu prin destituirea tuturor agentiloru romāni comunali?

7. ca din cele 3000 de actiuni bane'a mai are si adi 1200 de actiuni nevendute, pre cari onorabilulu directoru si cosiliulu administrativu vrē sa le venda cu ori-ce pretiu romāniloru? pentru ce?

8. ca dela cass'a bancei capeta romānii imprumate cu anevoia, ier' sasii cu inlesnire si in mesura cu multu mai mare?

9. ca corespondinti'a in limb'a romāna este numai la parere pentru cei din afara, iera la directiunea tōte curgu in limb'a nemtiēsa?

Credemu a fi in interesulu adeveralui, sa se lamurēsa odata lucrulu cu banc'a „Transilvani'a“, cā sa scimu de ce sa ne tienemu.

In casu, ce aceste intrebări n'aru intimpinā din nici o parte nici unu respunsu negativu, publiculu le va potē privi pre tōte de adeverate si afirmate.

Lugosiu, in Iuniu 1871.

Unu actionariu si asecuratu alu bancei „Transilvani'a“

N. U; 676 ex 1871.

PUBLICATIUNE.

In prim'a Noemvre a. c. se va deschide institutulu de invetiamentu agronomicu (scōl'a agronomica) in Mediasu cu clas'a prima a scōlei capitale.

Spre cercetarea acestui institutu se face provocare pre lānga observatiunea ca primirea scolariloru va urmā in dilele ultime ale lui Octomvre a. c. prin directorele institutului, si ca ea (primirea) e legata de urmatōrele conditiuni: Scolariulu trebuie adeca

a) sa fi absolvitu scōl'a popularia ordinaria cu succesu bunu —

b) sa fia celu pucinu de 16 ani;

c) in generalu sa fie familiarisatu cu pracs'a lucratorilor agronomici obicinuie in tiēra,

d) in moralitate nepatatu,

e) si sa se supuna unui esamenu de primire.

Sabiu in 19 Maiu 1871.

Dela universitatea natiunei sasesci.

Edictu.

Mari'a George Vasilie din Heghigu, carea de trei ani si-a parasitu cu necredintia pre legiutoriulu ei barbatu Georgiu Colbazu totu ae acolo, fara cā sa se scio oculu aflārei ei, se provōca prin acest'a cā in terminu le unu anu si o di dela datulu subsemnatu sa se presenteze inaintea forului matrimoniale subscrisu, ca ce altu cum procesulu divortiale incaminatu in contra-i se va decide si fara de dens'a in intielesulu legiloru si alu canōneloru.

Brasiovu in 21 Maiu 1871.

Forulu matrimonialu gr-or. din tractulu protop. alu Heghigului.

Ioanu Petricu protopopu.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a si Monarchi'a austro-ungurēsa 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu intārdiā cu trimitearea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugāmu a se scrie curatu, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandāmu on. publ. avisurile postali, cā impreunate cu spese mai putiene si cā mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.